

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön covid-19-taudin jatkumisen vuoksi tehtäviksi väliaikaisiksi muutoksiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön covid-19-taudin jatkumisen vuoksi tehtäviksi väliaikaisiksi muutoksiksi (HE 64/2021 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- ylitarkastaja Monika Mutanen, liikenne- ja viestintäministeriö
- ylitarkastaja Katja Peltola, liikenne- ja viestintäministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- Poliisihallitus
- Liikenne- ja viestintävirasto
- Huoltovarmuuskeskus
- Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus (Valvira)
- VR-Yhtymä Oy
- Suomen Merimies-Unioni SMU ry
- Suomen Taksiliitto ry
- Suomen Varustamot ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- sisäministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annettua lakia, liikenteen palveluista annettua lakia sekä luotsauslakia.

Valiokunnan mietintö LiVM 12/2021 vp

Esitys liittyy varautumiseen covid-19-epidemian jatkumiseen kesän 2021 aikana. Muutoksilla jatkettaisiin tällä hetkellä voimassa olevia väliaikaisia järjestelyitä. Erityisesti pyritään turvaamaan merenkulun jatkuvuus ja toimivuus sekä julkisen liikenteen järjestelyt epidemian aikana.

Laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain muutoksella jatkettaisiin mahdollisuutta väliaikaisesti poiketa miehitystodistuksesta määrätystä pätevydestä myös lisäpätevyysien osalta.

Liikenteen palveluista annettuun lakiin tehtävällä väliaikaisella muutoksella mahdollistettaisiin laivaväen pätevyyskirjojen, lisäpätevyystodistusten ja kelpoisuustodistusten voimassaolon jatkaminen osittain aiempia poikkeussäännöksiä vastaavasti. Lakiin tehtävällä väliaikaisella muutoksella mahdollistettaisiin myös taksiliikenneluvan haltijoiden ja pienempien henkilöliikenneluvan haltijoiden ja henkilöliikennettä harjoittavien tavaraliikenneluvan haltijoiden varautumisvelvollisuuden jatkaminen. Lisäksi lain väliaikaisella muutoksella jatkettaisiin poikkeusta joukkoliikenteen muutosten ilmoittamista koskevasta ilmoitusajasta.

Luotsauslain muutoksella jatkettaisiin väliaikaisesti poikkeusta, jolla on mahdollistettu luotsauksen henkilöilupien voimassaoloajan pidentäminen normaalista poikkeavin edellytyksin sekä koe-luotsauksen siirtäminen myöhempään ajankohtaan uusia luotsin ohjauskirjoja ja linjaluotsinkirjoja myönnettäessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2021. Muutokset olisivat voimassa 31.10.2021 asti.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta pitää tärkeänä, että on valmius turvata Suomen toiminnalle ja logistiikalle tärkeät toiminnot covid-19-tilanteen mahdollisesti pahentuessa.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 73/2021 vp) viitataan liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesti voimassa olevaan pykälään 18 a § Laajennettu varautumisvelvollisuus covid-19-epidemian aikana. Kyseinen tartuntatautilain säännös on tarkoitettu olemaan voimassa vuoden 2021 loppuun saakka. Tämän vuoksi valiokunta on myös muuttanut nyt käsittelyssä olevan esityksen väliaikaisten lakien voimassaoloaikoja ja päivämääriä vastaamaan edellä mainittua tartuntalain voimassaoloaikaa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 64/2021 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen.

1.

Laki

laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) 13 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 976/2018, väliaikaisesti uusi 4 momentti seuraavasti:

13 §

Miehitystodistuksessa määrätystä pätevyydestä poikkeaminen

Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää erivapauksia aluksilla vaaditusta pätevyydestä myös liikenteen palveluista annetun lain 98 §:ssä tarkoitetun lisäpätevyyden osalta, jos se on tarpeen covid-19-epidemiaan liittyvän häiriötilanteen tai muun pakottavan syyn vuoksi. Erivapaus voidaan myöntää, jos menettely ei aiheuta vaaraa ihmishengelle, omaisuudelle eikä ympäristölle. Tässä momentissa tarkoitettu erivapaus ei saa olla voimassa yli kuutta kuukautta kerrallaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2021. Tämän lain nojalla myönnetty erivapaudet pysyvät voimassa niissä määrätyin ehdoin. Tämän lain säännöksiä sovelletaan sen voimassaoloaikana vastaanotettuihin 13 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin erivapauksiin.

2.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään liikenteen palveluista annettuun lakiin (320/2017) väliaikaisesti uusi 18 a §, 109 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 301/2018, 984/2018 ja 1256/2020, väliaikaisesti uusi 4 momentti sekä lakiin väliaikaisesti uusi 109 a ja 179 a § seuraavasti:

2 luku

Luvanvarainen toiminta tieliikenteessä

18 a §

Laaennettu varautumisvelvollisuus covid-19-epidemian aikana

Taksiliikenneluvan haltijan ja muun kuin 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilöliikenneluvan haltijan ja henkilöliikennettä harjoittavan tavaraliikenneluvan haltijan on varauduttava covid-19-taudin leviämisen ehkäisemiseen ja huolehdittava matkustajien terveyteen liittyvistä toimenpiteistä, jos covid-19-epidemian tilanne sitä edellyttää kansallisesti tai alueellisesti. Luvanhaltijan on laadittava viivytyksettä suunnitelma, jonka laadinnassa on huomioitava sosiaali- ja terveysministeriön sekä Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen antamat tartuntatautien torjumiseen liittyvät ohjeet ja määräykset. Jos luvanhaltija on jäsenenä välityskeskuksessa, suunnitelman voi tehdä myös välityskeskus luvanhaltijoiden puolesta tai yhteistyössä luvanhaltijoiden kanssa. Jos luvanhaltijat tarjoavat viranomaisten järjestämiä palveluja, heidän on erityisesti otettava huomioon palveluista vastaavien viranomaisten ohjeistus. Jos luvanhaltijat tarjoavat Kansaneläkelaitoksen sairausvakuutuslain (1224/2004) perusteella korvaamia matkoja, heidän on erityisesti otettava huomioon Kansaneläkelaitoksen ohjeistus. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä suunnitelman sisällöstä ja laadinnasta.

109 §

Laivaväen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolo ja uusiminen ja kelpoisuustodistusten voimassaoloajan pidentäminen

Jos covid-19-epidemian aikana ulkomaalainen toimivaltainen viranomainen pidentää myöntämänsä suomalaisella aluksella työskentelevän henkilön 98 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetun pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen voimassaoloaika, Liikenne- ja viestintäviraston myön-

Valiokunnan mietintö LiVM 12/2021 vp

tämän laivaväen kelpoisuustodistuksen voimassaoloaika päättyy samana päivänä, kun sillä tunnustettavan pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen voimassaolo päättyy, kuitenkin viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2022.

109 a §

Laivaväen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolon pidentäminen

Niiden 109 §:ssä tarkoitettujen laivaväen määräaikaisten pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten, joiden voimassaoloaika päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021, voimassaolo jatkuu ilman erillistä hakemusta kuusi kuukautta siitä ajankohdasta, jona pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen voimassaolo päättyy.

179 a §

Aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittaminen covid-19-epidemian aikana

Poiketen siitä, mitä 179 §:n 2 momentissa säädetään, henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan on covid-19-epidemian aikana ilmoitettava säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään viisi päivää ennen suunnitelman toteuttamista siltä osin kuin tiedot eivät ole saatavilla 154 §:n 1 momentin mukaisesta rajapinnasta. Jos Liikenne- ja viestintävirasto mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti järjestää tietopalvelun hankkimalla sen Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ltä, ilmoitus on tehtävä suoraan yhtiölle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2021. Lain nojalla myönnetty tai pidennetyt pätevyyskirjat, lisäpätevyystodistukset ja kelpoisuustodistukset pysyvät voimassa tässä laissa määrätyn ehdon.

3.

Laki

luotsauslain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään luotsauslakiin (940/2003) väliaikaisesti uusi 21 b § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LiVM 12/2021 vp

21 b §

Poikkeukset covid-19-epidemian aikana

Poiketen siitä, mitä 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 14 §:n 3 momentin 3 kohdassa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi poiketa koeluotsausvaatimuksesta myönnettäessä uusia luotsin ohjauskirjoja tai linjaluotsinkirjoja ajanjaksona, joka päättyy 31 päivänä joulukuuta 2021. Tässä momentissa tarkoitettu ilman koeluotsausta myönnettävä luotsin ohjauskirja tai linjaluotsinkirja on voimassa kuusi kuukautta myöntämispäivästä. Luotsin ohjauskirja tai linjaluotsinkirja voidaan myöntää ilman koeluotsausvaatimuksen täyttämistä, jos koeluotsauksen suorittaminen on covid-19-epidemiasta johtuvista syistä merkittävästi vaikeutunut ja menettely on välttämätöntä merenkulun jatkuvuuden turvaamiseksi, eikä se aiheuta vaaraa ihmishengelle, omaisuuksille tai ympäristölle.

Liikenne- ja viestintävirasto voi hakemuksesta jatkaa niiden 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen luotsin ohjauskirjojen, 14 §:n 5 momentissa tarkoitettujen linjaluotsinkirjojen ja 16 §:n 5 momentin nojalla myönnettyjen erivapauksien, joiden voimassaoloaika päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021, voimassaoloa niiden viimeisestä voimassaolopäivästä kuusi kuukautta, jos se on tarpeen covid-19-epidemiaan liittyvän merkittävän syyn vuoksi ja jos se on välttämätöntä merenkulun jatkuvuuden turvaamiseksi eikä aiheuta vaaraa ihmishengelle, omaisuuksille tai ympäristölle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2021. Tämän lain nojalla myönnettyt luotsin ohjauskirjat, linjaluotsinkirjat ja erivapaudet pysyvät voimassa niissä määrätyn ehdoin. Tämän lain säännöksiä sovelletaan sen voimassaoloaikana vastaanotettuihin 21 b §:ssä tarkoitettuihin hakemuksiin.

Valiokunnan mietintö LiVM 12/2021 vp

Helsingissä 27.5.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Suna Kymäläinen sd
varapuheenjohtaja Ari Torniainen kesk
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Sandra Bergqvist r
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Juho Kautto vas
jäsen Jouni Kotiaho ps
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Joonas Könttä kesk
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Matias Marttinen kok
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Kari Tolvanen kok
jäsen Ano Turtiainen at
jäsen Paula Werning sd
varajäsen Jari Ronkainen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker

Valiokunnan mietintö LiVM 12/2021 vp
Vastalause

Vastalause

Perustelut

Koronan varjolla luotu kriisi on aiheuttanut jo yli vuoden ajan aivan sietämätöntä taloudellista vahinkoa yhteiskunnassamme. Siihen oli heti alussa perusteltua reagoida ja varautua kovinkin toimin, koska ei ollut tietoa väitetystä taudista sen enempää. Ajan mittaan on käynyt ilmi, että korona ei ole ollutkaan väestölle hengenvaarallinen. Kaikki poikkeustoimet ovat osoittautuneet aiheettomiksi ja erittäin haitallisiksi yritystoiminnalle ja myös liikenneyrittäjille. Minkäänlaisia koronaan liittyviä väliaikaisia järjestelyjä ei tarvita, eikä niitä pidä missään tapauksessa jatkaa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallituksen esitykseen HE 64/2021 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 27.5.2021

Ano Turtiainen at